

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,
tel. 8 626 22252, el. p. info@am.lt, https://am.lrv.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2023-05-

Nr. D8(E)-

I

Nr.

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ PATEIKIMO

Aplinkos ministerija parengė ir teikia Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1311 2 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 2, 10, 11, 12, 13, 22, 27, 30, 34, 35, 37, 39, 40, 41, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51 ir 52 straipsnių pakeitimo ir VI skyriaus papildymo 35¹ ir 35² straipsniais įstatymo, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo Nr. XII-459 pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 9, 20, 23, 25, 26, 30, 34, 37, 45 ir 47 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymo Nr. XI-1307 2, 3, 4, 5, 7, 9, 12, 13 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo Nr. I-1607 8, 9, 15, 16, 17, 18, 19, 20 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo Nr. VIII-359 4, 17 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos geodezijos ir kartografijos įstatymo Nr. IX-415 2, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 24, 27 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro įstatymo Nr. VIII-1764 2, 3, 6, 8, 9, 10, 11, 15, 15¹ ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo Nr. X-1241 2 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos vandens įstatymo Nr. VIII-474 15 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 31 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-301 14 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos kompensacijų už valstybės išperkamą nekilnojamąjį turtą dydžio, šaltinių, mokėjimo terminų bei tvarkos, taip pat valstybės garantijų ir lengvatų, numatytų Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatyme, įstatymo Nr. VIII-792 8, 9 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos kelių įstatymo Nr. I-891 10 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso 9, 23¹ ir 30² straipsnių pakeitimo įstatymo projektus (toliau – Įstatymų projektai).

Žemės valdymo ir naudojimo pertvarka suplanuota dviem etapais:

I etapas. 2022 m. birželio 30 d. Lietuvos Respublikos Seime priimti Žemės įstatymo Nr. I-446 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1311 ir kitų susijusių įstatymų pakeitimai (toliau – Žemės įstatymo Nr. XIV-1311 paketas), kuriais pritarta valstybinės žemės valdymo ir naudojimo pertvarkai:

- nuo 2023 m. sausio 4 d. Aplinkos ministerijai priskirta formuoti valstybinės žemės

valdymo ir naudojimo politiką, keičiasi Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – NŽT) pavaldumas – šią įstaigą iš Žemės ūkio ministerijos perėmė Aplinkos ministerija;
- nuo 2024 m. sausio 1 d. savivaldybės – valstybinės žemės valdytojos (patikėtiniai) miestų ir miestelių administracinėse ribose.

Žemės ūkio ministerija formuos žemės ūkio, maisto ūkio, kaimo plėtros politiką.

II etapas. 2022 m. birželio 30 d. priėmus Žemės įstatymo Nr. XIV-1311 paketą, prasidėjo antrasis pertvarkos etapas –vykdyta sisteminė valstybinės žemės priežiūros, NŽT funkcijų ir atliekamų procedūrų analizė, planuotas teisinio reguliavimo tobulinimas. Antrojo etapo metu įvertintos ir pirmajame etape gautos institucijų pastabos ir pasiūlymai, susiję su konsoliduotų politikos sričių teisinio reguliavimo tobulinimu, teisės aktų tarpusavio suderinimu, vykdomų funkcijų pasiskirstymu, vykdymu ir procesų optimizavimu, kitais minėtos valdymo srities teisinio reguliavimo klausimais.

Atsižvelgiant į žemės valdymo ir naudojimo politikos formavimo, įgyvendinimo ir kontrolės pertvarkos mastą, antrajame pertvarkos etape buvo numatyta pasitelkiant suinteresuotas valstybės ir savivaldybių institucijas, nevyriausybines organizacijas, peržiūrėti Žemės įstatymo ir susijusių įstatymų nustatyto teisinio reguliavimo turinį.

Aplinkos ministras 2022 m. rugsėjo 9 d. įsakymu Nr. V-151 „Dėl darbo grupės žemės valdymo ir naudojimo politikos formavimo, įgyvendinimo ir kontrolės pertvarkos antrojo etapo klausimams spręsti sudarymo“ sudarė darbo grupę, kuriai pavesta teikti Aplinkos ministerijai konkrečius pasiūlymus dėl Žemės įstatymo Nr. XIV-1311 ir susijusių įstatymų tobulinimo ir kitus pasiūlymus, susijusius su žemės valdymo ir naudojimo politikos formavimo, įgyvendinimo ir kontrolės teisinio reguliavimo tobulinimu, pasitelkiant specialistus, ekspertus, kitų institucijų, įstaigų ir organizacijų atstovus.

Darbo grupės veikloje dalyvauja ir ją sudaro atstovai iš politiką formuojančių institucijų (ministerijų – Aplinkos, Žemės ūkio, Susisiekimo ministerijos, Ekonomikos ir inovacijų, Energetikos, Vidaus reikalų), iš politiką įgyvendinančių institucijų (NŽT, Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos, Lietuvos savivaldybių asociacijos, VĮ Turto banko; VĮ Registrų centro), profesinių sąjungų atstovai (NŽT darbuotojų profesinės sąjungos, Lietuvos žemės ūkio darbuotojų profesinių sąjungų federacijos), reguliuojamo sektoriaus atstovai, socialiniai partneriai (Lietuvos nekilnojamojo turto plėtros asociacija, Lietuvos architektų rūmai, Lietuvos geodezininkų ir matininkų sąjunga, Lietuvos miško ir žemės savininkų asociacija, Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacija, Lietuvos žemėtvarkos ir hidrotechnikos inžinierių sąjunga, Lietuvos žemės ūkio taryba, Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmai, LITGRID AB, AB „Energijos skirstymo operatorius“, AB „Amber Grid“).

Darbo grupės veiklos laikotarpis – 2022 m. rugsėjis – 2023 m. sausis. Darbo grupės veiklos rezultatas – parengtas ir suderintas darbo grupės pasiūlymų dėl teisinio reguliavimo tobulinimo apibendrinimas, kurio pagrindu parengti Įstatymų projektai, kurie 2023 m. vasario 17 d. pristatyti Aplinkos ministerijos socialiniams partneriams.

Pagrindiniai įstatymų paketo projektai, kuriuose numatomi svarbiausi pakeitimai, susiję su žemės naudojimo politikos formavimu, valstybinės žemės valdymu patikėjimo teise, žemės reforma, žemėtvarka, žemės naudojimo valstybine priežiūra – Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1311 2 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 2, 10, 11, 12, 13, 22, 27, 30, 34, 35, 37, 39, 40, 41, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51 ir 52 straipsnių pakeitimo ir VI skyriaus papildymo 35¹ ir 35² straipsniais, pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo Nr. XII-459 pakeitimo įstatymo projektai.

Įstatymų projektuose, atsižvelgus į pakeitimų tikslus ir siekiant teisėkūros ekonomiškumo principo, kas reškia, kad turi būti siekiama mažinti priimamų teisės aktų skaičių, ir teisėkūros tvarumo, konkrečiu atveju įvertinant, ar tikslinga atitinkama teisinio reguliavimo keitimas, siūloma vietoje įstatymuose įtvirtintų konkrečių institucijų ir (ar) įstaigų pavadinimo (NŽT, VTPSI, valstybės įmonė Žemės ūkio duomenų centras) rašyti Vyriausybės įgaliota institucija ir (ar) įstaiga. Siūlomas pakeitimas užtikrintų, kad, pasikeitus patikėjimo teisės subjektui (patikėtiniui) ar jo pavadinimui, būtų galima suteikti institucijoms atitinkamus įgaliojimus ir nereikėtų keisti daugelio įstatymų.

Siūlomais įstatymų pakeitimo projektais tikslinamos, papildomos, panaikinamos nuostatos, siekiant išspręsti esamo teisinio reguliavimo trūkumų, ribojančių tęstinės žemės valdymo ir naudojimo pertvarkos įgyvendinimą, problemą. Pagrindinis siūlomų įstatymų pakeitimų projektų tikslas – pašalinti esamo teisinio reguliavimo trūkumus, kurie riboja tęstinį ir nuoseklų žemės valdymo ir naudojimo pertvarkos įgyvendinimą.

Įstatymų projektais sprendžiamos problemos:

1. Servitutus sandoriais galės nustatyti:

- savivaldybės, kaip valstybinės žemės miestuose ir miesteliuose patikėtinės (valdytojos);

- VĮ Valstybinių miškų urėdija (patikėjimo teise valdanti, naudojanti valstybinius miškus ir jais disponuojanti įstatymų nustatyta tvarka).

2. Savivaldybės, kaip valstybinės žemės miestuose ir miesteliuose patikėtinės (valdytojos), išduos visų rūšių sutikimus, vykdys įvairius derinimo procesus, savivaldybėms suteikiama galimybė pritarti projekto sprendiniams vienu pritarimu.

3. Siekiant veiksmingesnės žemės naudojimo valstybinės priežiūros – pareigūnams, atliekantiems žemės naudojimo valstybinę priežiūrą, suteikiama teisė duoti privalomuosius nurodymus dėl nustatytų pažeidimų pašalinimo bei netrukdomai patekti į tikrinamas teritorijas, atlikti neplaninius žemės naudojimo patikrinimus iš anksto neįspėjus.

4 Siekiant teisinio aiškumo ir nuoseklumo:

- žemės naudojimo valstybinę priežiūrą teisiškai reglamentuoti numatoma Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatyme, kurio pavadinimas atitinkamai tikslinamas ir keičiamas į Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo, statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros įstatymas;

- Žemės įstatyme vartojama nauja valstybinės žemės patikėtinių veiklos kontrolės sąvoka;

- vietoje žemės naudojimo valstybinės kontrolės sąvokos vartojama žemės naudojimo valstybinės priežiūros sąvoka.

5. Sprendžiant žemės sklypų „be privažiavimo“ problemą, numatoma, kokiais atvejais žemės sklypams, į kuriuos nėra suprojektuoto privažiavimo ir kuriems nenustatyti servitutai, servitutai gali būti nustatomi supaprastinta tvarka.

6. NŽT suteikiama teisė nustatyti servitutus (kelio servitutą, servitutą – teisę tiesti centralizuotus (bendrojo naudojimo) inžinerinės infrastruktūros tinklus (požemines ir antžemines komunikacijas)) administraciniu aktu ir kitų subjektų patikėjimo teise valdomiems žemės sklypams.

7. Siekiant racionalaus valstybinės žemės naudojimo:

- suteikiama teisė išsinuomotai valstybinės žemės sklypus statiniams, kurių paskirtis neatitinka žemės sklypo pagrindinės naudojimo paskirties ir naudojimo būdo, eksploatuoti ir nustatomas terminas, per kurį statinių savininkas turėtų pakeisti išnuomoto valstybinės žemės

sklypo pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (ar) naudojimo būdą arba statinio paskirtį;

○ Žemės sklypai neformuojami ir valstybinės žemės nuomos sutartys nesudaromos:

1) prie Nekilnojamojo turto registre įregistruotų statinių ir (ar) įrenginių, kurie vadovaujantis teritorijų planavimo dokumentų sprendiniais, turi būti griaujami;

2) prie Nekilnojamojo turto registre įregistruotų apleistų (išskyrus atvejus, kai siekiant naudoti apleistą statinį pagal paskirtį reikalinga atlikti tik paprastąjį remontą) statinių ir (ar) įrenginių.

8. Siekiant sumažinti apleistų statinių skaičių, suteikiama teisė išsinuomoti valstybinės žemės sklypus prie apleistų statinių, nustatant terminą, per kurį statiniai turi būti sutvarkyti, kad juos būtų galima naudoti pagal paskirtį.

9. Siekiant atleisti nuo atlyginimo už galimybę statyti valstybinėje žemėje mokėjimo, nustatomos šios išimtys:

1) pastatams atnaujinti (modernizuoti) pagal Lietuvos Respublikos valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatymą;

2) siekiant įgyvendinti projektus, susijusius su viešuoju interesu: krašto ir valstybės sienos apsaugai; tarptautiniams oro uostams, valstybiniams aerodromams, valstybiniams jūrų uostams ir jų įrenginiams; viešosios geležinkelių infrastruktūros objektams, keliams, elektroninių ryšių infrastruktūros objektams, energetikos objektams ir jų technologiniams priklausiniams statyti, taip pat jiems eksploatuoti reikalingiems visuomenės reikmėms skirtiems inžineriniams statiniams; socialinei infrastruktūrai plėsti – švietimo ir mokslo, kultūros, sveikatos apsaugos ir priežiūros, aplinkos apsaugos, socialinės apsaugos, viešosios tvarkos užtikrinimo, kūno kultūros ir sporto plėtojimo objektams statyti (įrengti) ir eksploatuoti, viešiesiems atskiriesiems želdynams kurti ir tvarkyti miestuose, miesteliuose ir kurortuose, siekiant įvykdyti viešųjų atskirųjų želdynų normas; savivaldybės infrastruktūros ir (ar) jos aptarnavimui skirtiems statiniams; komunalinių atliekų tvarkymo objektams (sąvartynams) statyti (įrengti) ir eksploatuoti; kapinėms ir jų priežiūrai užtikrinti reikalingų objektų statybai ir eksploatacijai; gamtos ir kultūros paveldo teritorinių kompleksų ir objektų (vertybių) apsaugos reikmėms; užsienio valstybių diplomatinėms atstovybėms ir konsulinėms įstaigoms, Europos Sąjungos institucijoms, jų įsteigtoms įstaigoms, tarptautinėms organizacijoms ir jų atstovybėms, kurios naudojasi privilegijomis ir imunitetais pagal Lietuvos Respublikos tarptautines sutartis ir kitus teisės aktus;

3) atsinaujinančių išteklių energetikos plėtros projektams, kai jie vykdomi Atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos ir jos narių, dalininkų ar dalyvių susirinkime savivaldybėms, savivaldybių institucijoms ar įstaigoms priklauso daugiau nei 51 procento balsų dauguma, o šių bendrijų pagrindinė paskirtis – vystyti energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamybos įrenginius, mažinant energijos nepriteklį ir (ar) teikti naudą pažeidžiamiesiems vartotojams;

4) statomiems, rekonstruojamiems inžineriniams statiniams, skirtiems šiame žemės sklype pastatytų ir naudojamų daugiabučių gyvenamųjų namų gyventojų reikmėms (sporto ir vaikų žaidimo aikštelėms, dviračių ir pėsčiųjų takams, šaligatviams, laiptams, pandusams, keltuvams, liftams, įvažoms į daugiabučių gyvenamųjų namų kiemus, automobilių stovėjimo ir dviračių laikymo vietoms įrengti).

10. Numatoma, kad atlyginimą už galimybę statyti ir (ar) rekonstruoti statinius apskaičiuos savivaldybių merai.

11. Savivaldybės, kaip valstybinės žemės patikėtinės, turės teisę atleisti subjektus nuo Žemės įstatymo 10 straipsnyje nustatyto atlyginimo už galimybę statyti valstybinėje žemėje statinius dalies sumokėjimo į savivaldybės biudžetą. Šiems atvejams priimamas savivaldybės taryba savo sprendimu, nustatys atskirą tvarką ir kriterijus, kai atlyginimas už galimybę statyti valstybinėje

žemėje statinius gali būti nemokamas.

12. Informacija, susijusi su žemės paėmimu visuomenės poreikiams, žemės savininkams ir (ar) naudotojams, bus siunčiama per Nacionalinę elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinę sistemą.

13. Siekiant aiškesnio ir efektyvesnio žemės paėmimo visuomenės poreikiams proceso:

- sudaromos sąlygos fiziniams asmenims naudotis visuomenės poreikiams paimtais statiniais ir (ar) įrenginiais iki bus išduotas statybą leidžiantis dokumentas;
- žemės savininkas turės teisę pasirinkti, kad žemės sklypas, kurio negalima naudoti pagal pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ar būdą, po padalijimo liktų jo nuosavybėje arba būtų perduodamas visuomenės poreikiams;
- valstybės institucija turės teisę įgalioti savo reguliavimo srities subjektą atlikti dalį žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrų;
- žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūroms atlikti numatomi papildomi finansavimo šaltiniai, suteikiama teisė procedūras finansuoti iš projekto lėšų (ne tik iš valstybės lėšų).

14. Siekiant efektyviau ir kokybiškiau pabaigti nuosavybės teisių grąžinimo procedūras:

- savivaldybėse, kuriose nebaigtos nuosavybės teisių atkūrimo procedūros, numatoma suteikti galimybę nuosavybės teisėms atkurti skirti ne tik sklypus individualiai statybai, bet ir kitai ūkinei-komercinei veiklai;
- savivaldybės, kuriose nebus baigtos nuosavybės teisių atkūrimo procedūros, tapusios valstybinės žemės patikėtinėmis, neturės teisės valstybinės žemės perduoti tretiesiems asmenims, iki baigs nuosavybės teisių grąžinimą;
- savivaldybių administracijos savivaldybėse, kuriose nebaigtos nuosavybės teisių atkūrimo procedūros iki 2023 m. gruodžio 31 d., turi baigti žymėjimą kartografinėje medžiagoje apie laisvą (neužstatytą) natūra grąžintiną žemę ir, atlikus šį žymėjimą, savivaldybės meras turi priimti sprendimą, kad žymėjimas kartografinėje medžiagoje apie laisvą (neužstatytą) natūra grąžintiną žemę baigiamas, nurodydamas, kad nebėra natūra grąžintinos laisvos žemės.

15. Numatoma, kad įstatymų pakeitimais taip pat bus sprendžiami šie klausimai:

- žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų keitimo;
- prašymų ir skundų nagrinėjimo žemėtvarkos srityje tvarkos nustatymo;
- specialiojo teritorijų planavimo žemėtvarkos dokumentų valstybinės priežiūros (patikrinimo) funkcijų perdavimo Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai;
- galimybės viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui išnuomoti patikėjimo teise valdomus valstybinės žemės sklypus panaikinimo;
- galimybės pirmumo teise įsigyti privačią žemės ūkio paskirties žemę, kai ji parduodama iš viešųjų varžytynių (asmenims, deklaravusiems gyvenamą vietą parduodamo žemės ūkio paskirties žemės sklypo savivaldybės teritorijoje);
- priemonių nustatymo, taikant atsakomybę matininkams;
- sąvokų nustatymo ir tikslinimo, įstatymų nuostatų suvienodinimo;
- kiti.

Konkretūs Įstatymų projektuose siūlomi teisinio reguliavimo pakeitimai nurodyti Įstatymų projektų aiškinamajame rašte.

Pagal Ūkio subjektų administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo metodiką ¹ buvo vertintas Žemės įstatymo Nr. I-446 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1311,

¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. balandžio 6 d. nutarimas Nr. 333 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės

Teritorijų planavimo įstatymo, Statybos įstatymo ir Nekilnojamojo turto kadastro įstatymo projektų sukeliamas ūkio subjektams administracinės naštos pokytis. Konkretūs skaičiavimai pateikiami Įstatymų projektų aiškinamajame rašte bei prieduose. Įstatymų projektai parengti įgyvendinant Aštuonioliktosios Vyriausybės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“:

- 14 punkto nuostatas, nustatančias savivaldai suteikti daugiau galių, perleisti daugiau šiuo metu centralizuotai atliekamų funkcijų, skirti daugiau dėmesio papildomoms investicijoms į regionus pritraukti;
- 133.1 papunkčio nuostatas, numatančias iš naujo nustatyti NŽT tikslus, kad ji užtikrintų visuomeninę naudą nestabdydama visuomenei reikalingų iniciatyvų;
- 157.4 papunkčio nuostatas, nustatančias žemės naudojimo politikos formavimą perduoti Aplinkos ministerijai, o NŽT funkcijas – savivaldai;
- 178 punkto nuostatas, nustatančias savivaldybėms suteikti daugiau galių veikti savarankiškai, priimti sprendimus dėl investicijų plėtros, plėsti ir tobulinti viešąsias paslaugas, kelti gyvenimo kokybę ir vietovės patrauklumą;
- 191.4 papunkčio nuostatas, nustatančias aiškiai atskirti institucijų funkcijas, kad nebūtų dubliuojamas jų darbas ir būtų užtikrintas jo našumas, taip pat aiškiai apibrėžti institucijų atsakomybes, sukurti ir optimizuoti procesus, sudarančius sąlygas darniai šalies regionų plėtrai, racionaliai planuoti inžinerinę, socialinę infrastruktūrą, tvarkyti viešąsias erdves, pritaikyti teritorijas visiems visuomenės nariams, įgyvendinti kitus Vyriausybės programoje ir galiojančiuose įstatymuose įtvirtintus siekius.

Įstatymų projektais neperkeliamos ir neįgyvendinamos Europos Sąjungos teisės aktų nuostatos.

Atsižvelgdami į Žemės ūkio ministerijos pastabą (2022-03-20 rašte Nr. 23-2543), kad Lietuvos Respublikos geodezijos ir kartografijos įstatymo Nr. IX-415 2, 10, 11, 12, 13, 14, 15 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (patikslintas pavadinimas Geodezijos ir kartografijos įstatymo Nr. IX-415 2, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 24 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas) yra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus, todėl turi būti parengta 2007 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2007/2/EB, sukuriančios Europos bendrijos erdvinės informacijos infrastruktūrą (INSPIRE), ir Lietuvos Respublikos teisės aktų atitikties lentelė (toliau – Atitikties lentelė), parengėme Atitikties lentelę, kurią suderinti pagal kompetenciją pateikėme (LINESIS sistemoje) Teisingumo ministerijai.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalimi, Įstatymų projektų numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas aprašytas projektų aiškinamajame rašte. Dėl siūlomų Žemės įstatymo pakeitimų Aplinkos ministerija numato taikyti 5 metų laikotarpio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimą, kuris turi būti atliktas iki 2029 m. sausio 1 d., siekiant įvertinti, ar savivaldybių, kaip valstybinės žemės patikėtinių miestų ir miestelių teritorijų ribose, vykdoma veikla efektyvi ir užtikrinamas veiksmingas valstybinės žemės naudojimas, bei žemės naudojimo valstybinės priežiūros procesai tapo greitesni ir skaidresni.

Įstatymų projektai 2023 m. kovo 1 d. paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos

teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS), kur su Įstatymų projektais galėjo susipažinti suinteresuotos institucijos ir visuomenė (Nr. 23-2545, 23-2543, 23-2544, 23-2546).

Įstatymų projektai viešai konsultacijai 2023 m. kovo 3 d. paskelbti portalo Mano vyriausybė interneto svetainėje E. pilietis, kur pastabas ir pasiūlymus iki 2023 m. kovo 17 d. galėjo teikti visi suinteresuoti asmenys. Konsultavimosi tikslas (tikslai) – supažindinti su Įstatymų projektais siūlomais nuostatų pakeitimais žemės tvarkymo: žemės reformos, žemėtvarkos, nekilnojamojo turto kadastro, žemės naudojimo valstybinės kontrolės, geodezija, kartografijos srityse, įgyvendinant valstybinės žemės valdymo ir naudojimo pertvarkos antrąjį etapą. Viešosios konsultacijos metu pastabų ir pasiūlymų negauta.

Pastabas ir pasiūlymus pateikė:

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Lietuvos savivaldybių asociacija, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, valstybės įmonė Registrų centras, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Vyriausybės atstovų įstaiga, valstybės įmonė Turto bankas, Lietuvos nekilnojamojo turto plėtros asociacija, Lietuvos pramoninkų konfederacija, AB „Energijos skirstymo operatorius“, AB „LTG Infra“, LITGRID AB, Lietuvos geodezininkų ir matininkų sąjunga, Lietuvos ūkininkų sąjunga, Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmai.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento 33 punktu, organizuoti pasitarimai su suinteresuotomis institucijomis dėl pateiktų pastabų ir pasiūlymų aptarimo. Atsižvelgiant į Vyriausybės darbo reglamento 34 punktą, parengta derinimo pažyma (37 priedas). Darbo tvarka susiderinta dėl pastabų su Teisingumo ministerija, Žemės ūkio ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Susisiekimo ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Lietuvos savivaldybių asociacija, valstybės įmone Turto bankas, valstybės įmone Registrų centras.

Visa apimtimi atsižvelgta į pastabas, kurias teikė Energetikos ministerija, Krašto apsaugos ministerija, Finansų ministerija, Kultūros ministerija.

Išvadų dėl pateiktų projektų nepateikė Švietimo, sporto ir mokslo ministerija ir Užsienio reikalų ministerija.

Be pastabų projektai buvo suderinti su Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija.

2023 m. vasario 15 d. vyko Žemės valdymo ir naudojimo pertvarkos antrojo etapo pasiūlymų pristatymas Lietuvos Respublikos Seimo Kaimo reikalų komitete, 2023 m. kovo 15 d. Seimo Aplinkos apsaugos komitete, 2023 m. kovo 22 d. Seimo Audito komitete.

2023 m. kovo 29 d. Žemės valdymo ir naudojimo pertvarkos antrojo etapo pasiūlymai dėl žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo ribojimų Aplinkos ministro aptarti su Lietuvos ūkininkų sąjungos, Žemės ūkio rūmų, Žemės ūkio tarybos, Lietuvos jaunųjų ūkininkų sąjungos, Lietuvos šeimos ūkių sąjungos, Lietuvos grūdų augintojų asociacijos, Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacijos atstovais.

Atsižvelgus į suinteresuotų institucijų pateiktas pastabas ir pasiūlymus į įstatymų pakeitimų projektų paketą nuspręsta neįtraukti Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymo įstatymo Nr. I-1539 42 straipsnio pakeitimo ir Nekilnojamojo turto registro įstatymo Nr. I-1539 pakeitimo įstatymo 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto, paketą papildyti Lietuvos Respublikos kelių įstatymo Nr. I-891 10 straipsnio pakeitimo projektu. 2023-05-02 vykusiame Tarpinstituciniame pasitarime nutarta pakartotinai susiderinti darbo tvarka su ministerijomis. Darbo

tvarka 2023-05-03 derinimas vyko su Ekonomikos ir inovacijų ministerija, 2023-05-04 su Teisingumo ministerija, Žemės ūkio ministerija ir Susisiekimo ministerija. Susitikimuose su ministerijomis dalyvavo atstovai iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės Kanceliarijos.

Įstatymų projektai svarstyti 2023-05-09 vykusio Tarpinstitucinio pasitarimo metu. Gauta Lietuvos Respublikos Vyriausybės Kanceliarijos Teisės grupės 2023-05-09 išvada Nr. NV-1071. Įstatymų projektai patikslinti pagal išvadoje gautas pastabas ir su Vyriausybės Kanceliarijos Teisės grupe suderinti darbo tvarka.

Konkrečios Įstatymų projektuose siūlomos teisinio reguliavimo priemonės nurodytos Įstatymų projektų aiškinamajame rašte.

Įstatymų projektuose redaguojamos sąvokos derinamos su Valstybine lietuvių kalbos komisija.

Įstatymų projektai, projektų lyginamieji variantai, aiškinamasis raštas ir Vyriausybės nutarimo projektas skelbiami Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS Nr. 23-2575(2)), kur su Įstatymų projektais gali susipažinti suinteresuotos institucijos ir visuomenė.

Žemės įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1311, 7 straipsnio 4 dalies nuostata yra „Valstybinę žemę miestų ir miestelių *administracinėse* ribose patikėjimo teise perduodant šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytam subjektui, parengiamas Vyriausybės nutarimas, kuriame nurodomos visos savivaldybės su joms perduodama valstybine žeme, esančia tų savivaldybių miestų ir miestelių teritorijų *administracinėse* ribose, kartu su Vyriausybės nutarimu kiekvienai savivaldybei yra parengiami ir valstybinės žemės sklypų, perduodamų patikėjimo teise šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytam subjektui, priėmimo–perdavimo aktai.“. Pažymėtina, kad savivaldybės siekia, kad visų miestų ir miestelių administracinės ribos būtų nustatytos, tačiau šie procesai užtrunka ilgai ir jau akivaizdu, kad 2024 m. sausio 1 d. ne visiems miestams ir (ar) miesteliams administracinės ribos bus patvirtintos, dėl šios priežasties gali strigti sėkmingas žemės valdymo ir naudojimo pertvarkos įgyvendinimas, nes nebūtų galimybės dalies miestų ir miestelių valstybinės žemės perduoti savivaldybėms patikėjimo teise nuo nustatytos datos. Ši situacija yra sprendžiama parengtame Žemės įstatymo projekte, numatant, kad valstybinę žemę būtų perduota miestų ir miestelių teritorijų ribose. Atsižvelgiant į tai ir į tai, kad Lietuvos Respublikos Seimui 2022 metais birželio 30 d. priėmė Žemės įstatymo ir jo lydinčiųjų teisės aktų projektus, kuriais pradėta žemės naudojimo ir valdymo pertvarka (numatyta nuo 2024 m. sausio 1 d. reglamentuojančius valstybinės žemės patikėtinio funkcijas miestuose ir miesteliuose perduoti savivaldybėms ir dalį NŽT vykdomų funkcijų perduoti VTPSI). Siekiant nuosekliai ir laiku įgyvendinti žemės valdymo ir naudojimo pertvarką, kuri tiesiogiai nacionaliniu mastu sąlygoja visuomenei ir valstybei reikšmingų konstitucinių vertybių bei interesų žemės naudojimo srityje apsaugą ir teisinių žemės santykių stabilumą, bei, įvertinus poreikį užtikrinti reikalingus ir veikiančius teisinius įrankius ir priemones nuo 2024 m. sausio 1 d. savivaldybėms, kaip valstybinės žemės miestų ir miestelių teritorijų ribose patikėtinėms, ir VTPSI, kaip dalies iš NŽT perduotų funkcijų vykdytojai, numatoma prašyti Lietuvos Respublikos Seimą įstatymų projektus svarstyti skubos tvarka.

Įstatymų projektus parengė Aplinkos ministerijos Žemės ir teritorijų planavimo politikos grupės laikinai vykdanči grupės vadovo funkcijas – Algė Staniūnaitė-Tonkich, tel. 8 695 17 731, el. p. alge.staniunaite-tonkich@am.lt, patarėjai: Erika Giedraitienė, tel. 8 696 75 865, el. p. erika.giedraitiene@am.lt, Rūta Brazdžiūnienė, tel. 8 616 55 061, el. p. ruta.brazdziuniene@am.lt, Aistė Vidžienė, tel. 8 695 71 392, el. p. aiste.vidziene@am.lt, Jurgita Augutienė, tel. Nr. 8695 50 265, el. P. jurgita.augutiene@am.lt, Jurgita Gricė, tel. 8 686 07538, el.p. jurgita.grice@am.lt,

Jaroslav Žibort, tel. 8 695 54781, el. p. jaroslav.zibort@am.lt, analitikė Gintarė Tamašauskaitė-Janickė, tel. Nr. 8 669 59056, el. p. gintare.janicke@am.lt, Erdvinių duomenų politikos grupės vadovė - Aušra Kalantaitė, tel. Nr. 8 669 52682, el. p. ausra.kalantaite@am.lt, patarėja Jurgita Milieškaitė, tel. Nr. 620 53766, el. p. jurgita.milieskaite@am.lt, jurgita.milieskaite@am.lt.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1311 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, 16 lapų.
2. Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1311 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 21 lapas.
3. Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 2, 10, 11, 12, 13, 22, 27, 30, 34, 35, 37, 39, 40, 41, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51 ir 52 straipsnių pakeitimo ir VI skyriaus papildymo 35¹ ir 35² straipsniais įstatymo projektas, 33 lapai.
4. Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 2, 10, 11, 12, 13, 22, 27, 30, 34, 35, 37, 39, 40, 41, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51 ir 52 straipsnių pakeitimo ir VI skyriaus papildymo 35¹ ir 35² straipsniais įstatymo projekto lyginamasis variantas, 32 lapai.
5. Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo Nr. XII-459 pakeitimo įstatymo projektas, 44 lapai.
6. Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 9, 20, 23, 25, 26, 30, 34, 37, 45 ir 47 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, 5 lapai.
7. Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 9, 20, 23, 25, 26, 30, 34, 37, 45 ir 47 straipsnių pakeitimo įstatymo lyginamasis variantas, 6 lapai.
8. Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 pakeitimo įstatymo projektas, 11 lapų.
9. Lietuvos Respublikos žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymo Nr. XI-1307 2, 3, 4, 5, 7, 9, 12, 13 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, 6 lapai.
10. Lietuvos Respublikos žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymo Nr. XI-1307 2, 3, 4, 5, 7, 9, 12, 13 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 6 lapai.
11. Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo Nr. I-1607 8, 9, 15, 16, 17, 18, 19, 20 pakeitimo įstatymo projektas, 4 lapai.
12. Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo Nr. I-1607 8, 9, 15, 16, 17, 18, 19, 20 pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 4 lapai.
13. Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo Nr. VIII-359 4, 17 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, 3 lapai.
14. Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo Nr. VIII-359 4, 17 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 3 lapai.
15. Lietuvos Respublikos geodezijos ir kartografijos įstatymo Nr. IX-415 2, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 24, 27 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, 6 lapai.
16. Lietuvos Respublikos geodezijos ir kartografijos įstatymo Nr. IX-415 2, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 24, 27 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 7 lapai.
17. Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro įstatymo Nr. VIII-1764 2, 3, 6, 8, 9, 10, 11, 15, 15¹ ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, 5 lapai.
18. Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro įstatymo Nr. VIII-1764 2, 3, 6, 8, 9,

10, 11, 15, 15¹ ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 5 lapai.

19. Lietuvos Respublikos kelių įstatymo Nr. I-891 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas.

20. Lietuvos Respublikos kelių įstatymo Nr. I-891 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.

21. Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo Nr. X-1241 2 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas.

22. Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo Nr. X-1241 2 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.

23. Lietuvos Respublikos vandens įstatymo Nr. VIII-474 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas.

24. Lietuvos Respublikos vandens įstatymo Nr. VIII-474 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.

25. Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 31 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas.

26. Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 31 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.

27. Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-301 14 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, 2 lapai.

28. Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-301 14 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 2 lapai.

29. Lietuvos Respublikos kompensacijų už valstybės išperkamą nekilnojamąjį turtą dydžio, šaltinių, mokėjimo terminų bei tvarkos, taip pat valstybės garantijų ir lengvatų, numatytų Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatyme, įstatymo Nr. VIII-792 8, 9 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, 3 lapai.

30. Lietuvos Respublikos kompensacijų už valstybės išperkamą nekilnojamąjį turtą dydžio, šaltinių, mokėjimo terminų bei tvarkos, taip pat valstybės garantijų ir lengvatų, numatytų Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatyme, įstatymo Nr. VIII-792 8, 9 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 3 lapai.

31. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas.

32. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo įstatymo lyginamasis variantas, 1 lapas.

33. Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso 9, 23¹ ir 30² straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, 2 lapai.

34. Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso 9, 23¹ ir 30² straipsnių pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 3 lapai.

35. Įstatymų projektų aiškinamasis raštas, 42 lapai.

36. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, 2 lapai.

37. Derinimo pažyma (32 lapai).

38. Lietuvos Respublikos žemės įstatymo antikorupcinio vertinimo pažyma, 6 lapai.

39. Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo antikorupcinio vertinimo pažyma, 7 lapai.

40. Lietuvos Respublikos geodezijos ir kartografijos įstatymo antikorupcinio vertinimo pažyma, 6 lapai.

41. Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro antikorupcinio vertinimo pažyma, 7

lapai.

42. Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo antikorupcinio vertinimo pažyma, 7 lapai.

43. Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo antikorupcinio vertinimo pažyma, 6 lapai.

44. Lietuvos Respublikos žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymo antikorupcinio vertinimo pažyma, 6 lapai.

45. Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo antikorupcinio vertinimo pažyma, 6 lapai.

46. Ūkio subjektų prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų apskaičiavimo ataskaita, 20 lapų.

Aplinkos ministras

Simonas Gentvilas

Erika Giedraitienė, tel. 8 696 75865, el. p. erika.giedraitiene@am.lt

Rūta Brazdžiūnienė, tel. 8 616 55061, el. p. ruta.brazdziuniene@am.lt

Aistė Vidžienė, tel. 8 695 71392, el. p. aiste.vidziene@am.lt

Jurgita Augutienė, tel. Nr. 8695 50 265, el. p. jurgita.augutiene@am.lt

Gintarė Tamašauskaitė-Janickė, tel. Nr. 8 669 59056, el. p. gintare.janicke@am.lt

Jurgita Gricė, tel. 8 686 07538, el. p. jurgita.grice@am.lt

Jaroslav Žibort, tel. 8 695 54781, el. p. jaroslav.zibort@am.lt

Jurgita Milieškaitė tel. Nr. 8 620 53766 , el. p. jurgita.milieskaite@am.lt